

РЕЦЕНЗИЈА

НА „СКРИПТА ПО ПРЕДМЕТОТ ТРГОВСКО ПРАВО“ ОД ДОЦ. Д-Р БОРКА ТУШЕВСКА-ГАВРИЛОВИЌ, ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ, УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП

Со Одлука број 1102-76/5 од 8.3.2017 година, Наставно-научниот совет на Правен факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип на својата редовна седница, одржана на 7.3.2017 година, ги избра рецензентите:

- д-р Горан Коевски, редовен професор на Правен факултет „Јустинијан Први“, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје;
- д-р Дарко Спасевски, доцент на Правен факултет „Јустинијан Први“, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје,

со задача да изготват и достават писмена рецензија на „СКРИПТА ПО ПРЕДМЕТОТ ТРГОВСКО ПРАВО“ од д-р Борка Тушевска-Гавриловиќ, доцент на Правниот факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип.

Комисијата во горенаведениот состав со внимание го прегледа трудот на авторката, направи темелна анализа и преглед на скриптата и на Наставно-научниот совет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Ракописот по предметот Трговско право е од областа на деловното право. Во ракописот насловен како „Скрипта по предметот Трговско право“ авторката се фокусира на прашања од статусниот и договорниот дел од трговското право. Преку системска и продлабочена анализа на елаборираниот материјал во скриптата, авторката успеала на системски и конзистентен начин да ја структурира материјата, опфаќајќи ги базичните поими и концепти на статусното трговско право, особено на трговските именувани и неименувани договори и платежните инструменти и средства за обезбедување на побарувањата во трговијата.

При изработка на скриптата авторката тргнува од еден однапред структуриран концепт на пишување на материјалот и истиот во континуитет го применува на сите прашања коишто се теми на проучување во скриптата. Концептот по којшто авторката пишува го базира на три аспекти на обработување на материјата, и тоа: важечка законска рамка, авторитетни теоретски становишта и релевантна судска практика.

Запазувајќи го во целост континуитетот на систематиката на пишувањето, авторката во ниту еден сегмент не отстапува од утврдената структура и содржина, и на тој начин успева да создаде прегледен, прецизен, јасен и лесно читлив материјал за студентите.

Скриптата по предметот Трговско право е наменета за студентите на прв циклус студии на Правниот факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип. Во рамки на студиската програма на правните студии предметот Трговско право има статус на задолжителен предмет, со фонд на часови 2+2+1, и носи 6 кредити. Врз основа на овие параметри, авторката ја подготвила содржината и структурата на скриптата, водејќи сметка за нејзината компатибилност со наставната програма што ја изучуваат студентите по предметот Трговско право.

Со објавувањето на ова скрипта, студентите од Правниот факултет ќе имаат можност материјалот предвиден во наставниот курукулум по предметот Трговско право да го совладат на поедноставен начин, преку проучување на законските решенија, релевантните академски ставови и македонската судска практика во областа на трговското право.

Овој начин на пишување на ракописот им дава можност на студентите да ја видат практичната примена на законските решенија, нивната имплементација во реални судски спорови пред надлежните основни и апелациони судови во Република Македонија.

Податоци за обемот на ракописот: Скриптата по предметот Трговско право има 128 страници напишани во А4 формат, со фонд на букви Ариел и големина на фонд 11. Обемот на содржината ги задоволува критериумите според бројот на часовите и според одредбите од Правилникот за единствените основи за остварување на издавачка дејност при Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип.

Податоци за постоење на сличен или ист наслов: Според сознанијата на Комисијата, овој ракопис претставува надградба на ракописот објавен од истата авторка во 2012 година. Ова скрипта авторката ја проширува преку обработување на нови институти на автономната трговска практика, наметнати од секојдневниот брз и масовен промет на стоки и услуги, особено од потребите на бизнис секторот.

Краток опис на содржината: Основниот текст на скриптата содржи 3 глави и неколку поглавја во рамки на секоја од главите. Во рамки на секоја глава се издвоени посебни поглавја по однапред утврдена класификација. Авторката го структурирала материјалот почнувајќи од конкретни базични прашања на статусниот дел на трговското право, именуваните трговски договори и договорите на автономната трговска практика. Пред да навлезе во конкретни прашања, во глава прва од скриптата, авторката ги запознава студентите со генезата на трговското право, неговата поврзаност со другите правни дисциплини и особено со предметот на трговското право како најсоодветен модус за разграничување од другите правни гранки.

Во обработувањето на статусните прашања авторката се фокусира на: основањето, управување и застапувањето на трговците во односите со третите лица. Во овој дел особено внимание посветува на правната судбина на правните работи на управителите и застапниците по закон, по полномошно, по вработување, и тоа во случаите на пречекорување на нивните овластувања. Понатаму, особено внимание се посветува на суштински прашања кои се однесуваат на делокругот на работните задачи на застапниците по закон, застапниците по полномошно и прокуристите.

Статусниот дел од трговското право авторката го заокружува со елаборирање на основните концепти на стечајот и стечајната постапка и со тоа заокружува една целина што го опфаќа основањето, управувањето и престанувањето на трговците по пат на стечај или ликвидација.

Во глава прва авторката го објаснува поимот на трговските договори и пристапува кон анализа на основните начела и концепти на трговските договори и тоа: примената на начелото на совесност и чесност во трговското право, значењето и улогата на преговорите во склучување на трговските договори, правните последици од повреда на обврските од договорот, правните последици од раскинувањето итн.

Обработувањето на овие прашања од аспект на трговското право му дава посебна вредност на трудот, особено поради фактот што нивната примена е универзална, оттука се однесува и на договорите на автономната трговска практика кои немаат експлицитен правен режим уреден во посебни законски прописи. Понатаму, во овој дел авторката го обработува генералниот концепт на исполнување на обврските од трговските договори, одговорноста за повреда на договорните односи во трговијата, правните последици од раскинувањето на трговските договори, основите и спецификите на престанувањето на трговските договори.

Во втората глава од скриптата, којашто е најобемна, авторката ги опфаќа именуваните и неименуваните трговски договори. Тука се фокусира на продажба, комисион, шпедиција, трговско застапување, превоз, складирање, контрола врз стоки и услуги, посредување. Користејќи ја и практиката, авторката успеала да им ги доближи на студентите спецификите на секој од овие институти на договорното право. Таа особено внимание посветува на анализата на договорот за франшизинг, лизинг, форфертинг и факторинг, користејќи релевантна литература за поткрепување на теоретските анализи.

Авторката го заокружува текстот со третата глава, во која се анализирани инструменти од банкарскиот услужен сектор. Во овој дел таа ги обработува акредитивот како платежен инструмент и меницата како средство за обезбедување на побарување. Особено внимание во овој дел се посветува на употребата на овие инструменти во обезбедувањето и плаќањето на трговските трансакции коишто се предмет на анализа во скриптата.

Запазувајќи го континуитетот во обработувањето на прашањата во скриптата, за авторката е посебно важно што студентите преку оваа скрипта ќе имаат можност да ја совладаат правната природа на секој од обработените статусни институти, особено договори и инструменти за плаќање и обезбедување во деловниот промет.

Од материјалот во скриптата јасно може да се констатира дека авторката првенствено и со посебно внимание се фокусира на разграничувањето на еден во однос на друг институт и доведување на истите во врска со нивната практична имплементација во деловното право, воопшто, односно деловното опкружување. Изучувајќи ја оваа материја, преку користењето на ова скрипта, студентите би стекнале сеопфатно познавање и би добиле една поцелосна претстава за суштината на проблематиката на трговското право, посебно имајќи ги предвид спецификите на секој од поединечните договори кои се разликуваат во поглед на општото учење и фактот што голем дел од институтите се уредени од страна на деловната практика, обичајното право и узансите.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Материјалот анализиран и елабориран во „СКРИПТАТА ПО ПРЕДМЕТОТ ТРГОВСКО ПРАВО“ ги задоволува потребите на Наставниот план и програма по предметот Трговско право.

Според начинот на којшто овој материјал е структуриран, презентира и елабориран, ова учебно помагало ги исполнува сите стандарди на скрипта поради што сметаме дека ќе им биде од голема корист на студентите на Правниот факултет во совладувањето на наставната материја по предметот Трговско право.

Авторката успеала на сумарен и прецизен начин користејќи реферетна литература да ја презентира материјата и истата низ призмата на судски пресуди да ја презентира низ практичната примена на законските решенија. Без да навлегува во теоретски дилеми и анализи на спротивствените теоретски становишта, авторката се фокусира на позитивното право и реалната судска практика, како материјал потребен и подобен за студентите од прв циклус на правни студии.

При совладувањето на ова материја, студентите мора да имаат на располагање јасен, добро концептиран материјал, што ги обработува законските решенија во една чиста конотација, согласно со основните принципи на приватното право и судската практика. Токму ова авторката успеала да го постигне.

Одвојувајќи го битното од помалку битното, без да се запостави кој било битен сегмент на трговското право, на мислење сме дека со оваа скрипта авторката ќе ја постигне главната цел, да придонесе во процесот на полесно и системско совладување на материјата од страна на студентите. За истакнување е фактот дека авторката водела сметка за сите аспекти на постигнување на целта поставена при пријавувањето на овој труд.

Земајќи го сето ова предвид, на мислење сме дека овој материјал ги исполнува сите стандарди на „Скрипта по предметот Трговско право“ и за таа цел му предлагаме на Наставно-научниот совет на Правен факултет при УГД во Штип да ја усвои рецензијата и да го одобри издавањето на оваа интерна скрипта во е-библиотека на УГД, како електронска верзија на рецензирана скрипта предвидена во програмата на прв циклус правни студии на Правниот факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Д-р Горан Коевски, редовен професор, с.р.
Д-р Дарко Спасевки, доцент, с.р.